

RUTIN OCH BERÖM. PROSODISKA DRAG HOS *BRA* SOM UPPFÖLJNING UNDER PERSONLIG TRÄNING I FINLAND OCH SVERIGE

Martina Huhtamäki, Finskugriska och nordiska
avdelningen, Helsingfors universitet
Inga-Lill Grahn, Institutionen för svenska språket,
Göteborgs universitet

Syftet med undersökningen är att studera prosodiska drag, pragmatiska funktioner och sambandet mellan dessa hos uppföljningen *bra* i inspelningar av personlig träning på svenska i Finland och Sverige. Den teoretiska och metodologiska referensramen är interaktionell lingvistik och variationspragmatik. Metoderna utgörs av fonetisk och sekventiell analys. Undersökningen visar att *bra* är något mer frekvent i det sverigesvenska delmaterialet, men prosodin är mer dynamisk i det finlandssvenska. De pragmatiska funktionerna är i stor utsträckning att upprätthålla den institutionella rutinen och strukturera övningarna samt i liten utsträckning att ge beröm. Prosodin varierar med övningsfas och möjlig förekomst av beröm.

Nyckelord: finlandssvenska, interaktionslingvistik, prosodi, sverigesvenska, uppföljningar, variationspragmatik

1 INLEDNING

I personlig träning omfattar den personliga tränarens (PT) yrkesroll att ge instruktioner och följa upp motionärens fysiska prestationer (Huhtamäki et al., 2019; Lindström, Lindholm, Grahn & Huhtamäki, 2020; jfr Drew & Heritage, 1992 s. 3–4). Sålunda bildas sekvenser där PT:n ger en instruktion, motionären utför en prestation och PT:n följer upp den, en så kallad IRU-sekvens (initiativ, respons, uppföljning; se Macbeth, 2003; Mehan, 1979; Sinclair & Coulthard, 1975; även kallad IRE-sekvens, E = evaluering). Uppföljningarna i sekvensens tredje led har i många fall formen *bra* i våra inspelningar av personlig träning på svenska i Finland och Sverige (Huhtamäki et al., 2019).

Kirjoittajien yhteystiedot:

Martina Huhtamäki
martina.huhtamaki@helsinki.fi

Inga-Lill Grahn
inga-lill.grahn@svenska.gu.se

Även om många uppföljningar har den lexikala formen *bra*, kan den prosodiska utformningen varieras. *Bra* kan sägas tyst eller ljudligt, kort eller långt och stigande eller fallande. Dessa prosodiska drag kan användas för att skapa olika nyanser av betydelse. Det finns väsentliga skillnader mellan finlandssvensk och sverigesvensk prosodi samt mellan varieteter av dessa (Aho, 2010a; Bruce, 2010; Reuter, 1992, 2014). Med *varietet* avser vi språkbruket hos en viss grupp, t.ex. finlandssvenskar eller svenskspråkiga österbottningar (Norrby & Håkansson, 2010, s. 16). Medan de flesta sverigesvenska varieteter har tonaccent, saknas denna i de flesta finlandssvenska varieteter (Bruce, 2010). Finlandssvenskan har beskrivits som mer monoton än sverigesvenskan (t.ex. Reuter, 2014, s. 51), men då har antagligen finlandssvenska varieteter i huvudstadsregionen jämförts med dito sverigesvenska. Prosodiska jämförelser mellan finlandssvenska och sverigesvenska har dock sällan omfattat spontana samtal och pragmatiska funktioner som förekommer där, exempelvis beröm.

Syftet med undersökningen är att studera prosodiska drag och pragmatiska funktioner samt sambandet mellan dessa hos uppföljningen *bra* under pass av personlig träning. Därtill jämför vi ett finlandssvenskt och sverigesvenskt delmaterial. I undersökningen kombineras kvalitativa och kvantitativa analyser och vi ställer följande forskningsfrågor:

- 1) På vilka sätt utformas *bra* prosodiskt?
- 2) Vilka pragmatiska funktioner har *bra*?
- 3) Hur hänger prosodiska drag samman med pragmatiska funktioner hos *bra*?
- 4) Hur skiljer sig frekvensen av *bra*, de prosodiska dragen och pragmatiska funktionerna mellan ett finlandssvenskt och ett sverigesvenskt delmaterial?

Undersökningen utgör en av de första jämförelserna av prosodins betydelse för pragmatisk variation i finlandssvenska och sverigesvenska i ett autentiskt samtalsmaterial.

2 TEORETISKA OCH METODOLOGISKA UTGÅNGSPUNKTER

Denna undersökning anknyter dels till *interaktionell lingvistik*, dels till *variationspragmatik*. Inom interaktionell lingvistik används samtalsanalytiska metoder (Sidnell, 2013) för att undersöka hur språkliga drag skapar betydelser hos yttranden (Couper-Kuhlen & Selting, 2018). Inom variationspragmatik jämförs kommunikativa mönster i olika varieteter av samma språk rörande en viss praktik, såsom att hälsa (Schneider & Barron, 2008; Nilsson, Norrthon, Lindström & Wide, 2018). Det finns inte många jämförelser av prosodi och pragmatik i olika varieteter av ett språk, men Couper-Kuhlen (2020) jämför prosodi i annan-upprepningar i amerikansk och brittisk engelska. Annan-upprepningar innebär att en person, delvis eller helt, upprepar det en annan person nyss sagt, exempelvis: *Jag kommer klockan sju. – Klockan sju* (om finlandssvenska, se Huhtamäki, Lindström & Londen, 2020).

Bra är en adjektivfras som består av ett ord (SAG 1999, 3, s. 185) och är till sin lexikala betydelse en värdering av lägre grad (jfr Pomerantz, 1984). Värderingar uttrycker hur talaren förhåller sig till personer eller händelser och åskådliggör att talaren har kunskap om det som värderas (Pomerantz, 1984; Goodwin & Goodwin 1992, s. 154, 166). Eftersom endast en liten andel *bra* i undersökningsmaterialet har en värderande funktion använder vi termen *uppföljning* om excerperade *bra* i vårt material. *Uppföljning* beskriver även den sekventiella positionen.

Värderingar kan uppgraderas lexikalt i förhållande till en tidigare värdering, exempelvis *bra – utmärkt* (se Pomerantz, 1984; Lindström, Norrby, Wide & Nilsson, 2019). En jämförelse av värderingar i sverigesvenska och finlandssvenska servicesamtal visar att värderingarna tenderar vara färre men av högre grad i de sverigesvenska samtalen (Lindström et al., 2019). I universitetshandledning fann Nelson med flera (2015) samt Henricson & Nelson (2017) att studenten tar emot handledarens råd med fler och lexikalt sett mer uppgraderade uppbackningar i det sverigesvenska delmaterialet, exempelvis *absolut* och *exakt*, än i det finlandssvenska, exempelvis *okej*.

Värderingar kan även uppgraderas prosodiskt och bidra till en höjdpunkt av engagemang (Goodwin & Goodwin, 1992, s. 162 om engelska; Selting, 2017 om tyska). Det är en allmän uppfattning att stort tonomfång signalerar stort engagemang (se t.ex. Crutten, 1997, s. 115). I en tidig undersökning av upplästa yttranden på svenska visar Bruce (1982, s. 89) att tonomfånget och ljudstyrkan varierar med graden av engagemang (se även Öqvist, 2011; Ambrazaitis & Frid, 2014). Ogden (2006, om engelska) beskriver hur talare kan uppgradera eller nedgradera sin värdering prosodiskt jämfört med en annan talares värdering. Uppgradering avser högre grader av bl.a. ljudstyrka, tonhöjd och tonomfång medan nedgradering gäller mindre grader av dessa drag. Prosodisk och lexikal uppgradering används för att signalera enighet med den tidigare värderingen, medan prosodisk och lexikal nedgradering antyder oenighet. Vidare kan prosodisk nedgradering användas för att signalera sekvensavslutning (Ogden, 2012).

Tidigare undersökningar visar att värderingar kan användas för att upprätthålla den institutionella rutinen. Exempelvis fungerar värderingar aktivitetsavslutande i engelskspråkig psykoterapi (Antaki, Houtkoop-Steenstra & Rapley, 2000), liksom i finlandssvenska

och sverigesvenska servicesamtal (Lindström et al., 2019). Aktivitetsavslutande värderingar i svenska servicesamtal uppvisar prosodisk nedgradering, samtidigt som talaren riktar sin blick och kropp bortåt (Lindström et al. 2019). Lundin (2016) fann att *bra* under idrottsträningar på svenska dels används för att upprätthålla tempot, dels visar att en sekvens är avslutad. *Bra* av den första typen används när barnen påbörjar en ny övning, medan *bra* av den andra typen summerar en avslutad övning. Lundins studie är en av få undersökningar av uppföljningar som fokuserar på svenska i en idrottskontext. I vår egen undersökning av frasformade instruktioner i personlig träning fann vi att uppföljningar är mer frekventa i det sverigesvenska delmaterialet och att *bra* är den mest frekventa uppföljningen i både det finlandssvenska (18 % av uppföljningarna) och det sverigesvenska delmaterialet (37 %) (Huhtamäki et al., 2019). Detta är utgångspunkten till att vi ville undersöka uppföljningen *bra* närmare.

3 MATERIAL OCH ANALYSMETODER

Materialet utgörs av inspelningar av pass med personlig träning. Det har samlats in inom forskningsprogrammet *Interaktion och variation i pluricentriska språk* som pågick 2013–2020 i Finland och Sverige (se Norrby et al., 2012, 2014).¹ Forskningsprojektet är godkänt av etiknämnder i respektive länder. Interaktionen är institutionell eftersom PT:n utövar sin yrkesroll och det finns ett tydligt mål för verksamheten (Drew & Heritage, 1992, s. 3–4; Heritage, 1997). Inspelningarna utgör sammanlagt 7 timmar och 23 minuter, relativt jämnt fördelat mellan länderna (se

1 Programmet finansieras av Riksbankens Jubileumsfond och omfattar Stockholms, Helsingfors och Åbo universitet samt Institutet för språk och folkminnen i Göteborg.

tabell 1). Fokus i analysen är på tränarnas tal. I Finland deltog 3 personliga tränare och 4 motionärer, i Sverige 2 tränare och 4 motionärer. I Finland var alla träningspassen individuella, liksom två av träningarna i Sverige. Därtill förekom en gruppträning i Sverige.

TABELL 1. Materialöversikt.

	Finland	Sverige	Totalt
<i>Inspelningstid</i>	3 tim. 54 min.	3 tim. 39 min.	7 tim. 33 min.
<i>Antal träningspass</i>	4	3	7
<i>Antal tränare</i>	3 (2 kvinnor, 1 man)	2 (1 kvinna, 1 man)	5
<i>Antal motionärer</i>	4 (kvinnor)	4 (3 män, 1 kvinna)	8
<i>Antal bra</i>	43	67	110
<i>Antal bra per minut</i>	0,18	0,31	0,24

De personliga tränarna kommer från Mellersta Österbotten (2 st.) och Östra Nyland (1 st.) i Finland² samt från Göteborg i Sverige (2 st.). Det finns få undersökningar som fokuserar på prosodin hos enstaviga ord i svenska, såsom *bra*, men Kim (2006) beskriver intonationen i två- och flerstaviga ord i Mellersta Österbotten som en stigning från den betonade stavelsen följt av fallande gränston. Enligt Aho (2010b) kan ett yttrande i Solvdialekten i Mellersta Österbotten även avslutas med stigande intonation. Även om ingen PT talar Solvdialekt kunde man förvänta sig att stigande slut förekommer i närliggande varieteter. Tonen hos betonade ord i Östra Nyland är fallande (Kim, 2006; Aho, 2008). I göteborgskan uttalas enstaviga ord med en sen stigning (Kuronen, 1999) och det finns endast små skillnader i tajmning mellan akut och grav accent (Segerup, 2003, 2004; jfr dock Bruce, 2010).

I undersökningen inkluderades alla sekvenser som innehåller *bra* som den enda turkonstruktionsenheten i sin tur. *Bra* produceras av den personliga tränaren som uppföljning

efter motionärens fysiska prestation. De pragmatiska funktionerna avgjordes utifrån samtalsanalytiska tolkningsprinciper, dvs. vi studerade hur samtalsdeltagarna förhåller sig till varandras turer (se Sidnell, 2013, s. 79ff.). Exempelvis kan lyssnaren i sin respons visa sin tolkning av den föregående turen eller talaren kan senare explicera hur ett yttrande var avsett att tolkas (a.a.). Analysen inkluderade även kroppsliga drag, såsom deltagarnas rörelser, blickriktning, placering i förhållande till varandra och hantering av eventuella redskap (jfr Harjunpää, Mondada & Svinhufvud, 2019).

Vidare undersöktes *bra* beträffande prosodiska drag i sig självt och i förhållande till eventuell föregående tur av tränaren. Dessa prosodiska drag undersöktes hos *bra*:

- längd (*millisekunder*),
- begynnelsehöjd (*Hertz*),
- tonomfång (*halvtoner*),
- ljudstyrka (*svag, moderat eller stark*),
- intonation (*fallande, stigande, jämn eller stigande-fallande*).

² För att skydda deltagarnas identitet kan vi inte avslöja de exakta orterna.

Ovannämnda drag undersöktes genom en kombination av auditiv och akustisk analys med hjälp av Praat (Boersma & Weenink 2019). Längd, begynnelsehöjd och tonomfång undersöktes främst akustiskt medan ljudstyrkan bedömdes auditivt. När det gäller intonation kontrollerade vi kurvan i Praat men avgjorde utifrån det auditiva intrycket om exempelvis en liten förändring i kurvan kunde anses jämn eller fallande. Vidare avgjordes intonationen enbart auditivt hos de *bra* som var viskande eller knarriga. Tonhöjd och tonomfång uppmättes inte hos dessa. I resultatpresentationen anges i en fotnot hur många *bra* som vi inte kunnat mäta i ett visst avseende. När *bra* föregås av en tur av PT:n jämförde vi ovanstående drag, fränsett intonation, med denna tur för att avgöra om prosodin var nedgraderad, likadan eller uppgraderad i förhållande till den turen (jfr Ogden 2006).

Studien är kvalitativ så till vida att urvalet av fall och klassificeringen av betydelser bygger på sekventiella analyser, men kvantitativt gällande den prosodiska analysen och jämförelsen mellan de två delmaterialen. Eftersom materialet omfattar så få talare har vi använt oss av beskrivande statistik och inte utfört några signifikansberäkningar. De sekvenser som presenteras i artikeln transkriberades enligt Jeffersons system för samtalstranskription (Hepburn & Bolden, 2013), med kompletteringar från Mondadas system för transkription av kroppsliga drag (Harjunpää et al., 2019). Vid ordet *bra* har vi använt pil → och **fetstil** och vid föregående tur av PT:n enbart **fetstil** (se transkriptionsnyckel i slutet).

I det följande presenterar vi ett exempel för att göra läsaren bekant med företeelsen innan vi övergår till resultatpresentationen. I exempel 1 använder PT:n *bra* som uppföljning av motionärens sista repetition i en övning.

Exempel 1. Å sista (PT4fi 28:41)

PT tittar nästan hela tiden på MO, som tittar framåt

+ PT:s kropps rörelser

† PT:s blick

* MO:s kropps rörelser

- 01 PT: >å sista<?
mo >>låter sig sjunka
- 02 (0.6)
mo drar sig upp ->
- 03 MO: @jäh@?
->
- 04 PT: → >br+a<?
+tar ett steg bakåt->
mo är i högsta positionen
- 05 * (1.0) +† * (1.0) † + *
mo *sjunker *ställer sig på golvet *
pt -> +böjer sig ner efter hantlar +
pt †tittar på hantlarna †
- 06 MO: huhh
mo släpper banden
pt tar i hantlarna
pt tittar på MO->
- 07 (1.0)
mo går mot PT>>
mo tittar på PT>>
pt sträcker hantlarna mot MO>>
pt -> >>

Motionären (MO) utför en övning som går ut på att dra sig upp med så kallade TRX-band. Som respons på PT:ns frasformade instruktion, *å sista* (r. 1) drar sig motionären upp och stönar (r. 2, 3). När motionären är högst uppe säger PT:n *bra* (r. 4). Därefter avlägsnar sig PT:n från övningsplatsen och hämtar redskapen för nästa övning (r. 4–7) medan motionären avslutar övningen och följer efter (r. 5–7).

4 PROSODI OCH PRAGMATISKA FUNKTIONER HOS BRA

I materialet finns 110 *bra* som uppfyller urvalskriterierna. Som framkommer ovan i tabell 1 är uppföljningen mer frekvent i det sverigesvenska delmaterialet, eftersom där förekommer 67 *bra* mot 43 i det finlandssvenska. Räknet per minut betyder det att *bra* förekommer ungefär 60 procent oftare i det sverigesvenska

materialet. Att uppföljningar är mer frekventa i det sverigesvenska delmaterialet motsvarar Nelsons et al. (2015) resultat från handledningsamtal och vår tidigare studie av uppföljningar efter frasformade instruktioner (Huhtamäki et al. 2019). Däremot skiljer sig frekvensen från det servicematerial som Lindström et al. (2019) undersökte.

4.1 Prosodi hos bra

De prosodiska dragen i det finlandssvenska delmaterialet kan beskrivas som något mer dynamiska och de i det sverigesvenska som något mer monotona. Vi använder här *dynamisk* som en kortare beskrivning av långa,

höga och starka *bra* med stort tonomfång medan *monoton* betecknar motsatta egenskaper. Som framgår av tabell 2 är medianen för längden klart större hos de finlandssvenska samtalsdeltagarna (595 ms) än hos de sverigesvenska (450 ms). Likaså är medianen för tonomfånget något större hos de finlandssvenska talarna (2,3 mot 2,0 halvtoner). När det gäller begynnelse-tonhöjden jämförs bara kvinnorna, och då är begynnelse-tonhöjden något högre i det sverigesvenska delmaterialet. Den högre medianen för begynnelse-tonen i det sverigesvenska delmaterialet kan troligen förklaras med att bara en viss andel höga *bra* kunde mätas, medan många låga *bra* inte kunde mätas.

TABELL 2. Längd, begynnelse-tonhöjd och tonomfång hos *bra* (median, minimum och maximum).

	Finland	Sverige
Längd (ms)	595 (354–1000)	450 (174–954)
Begynnelse-tonhöjd (Hz) ³	209 (139–478)	225 (104–391)
Tonomfång (halvtoner) ⁴	2,3 (0,2–13,6)	2,0 (0,1–9,4)

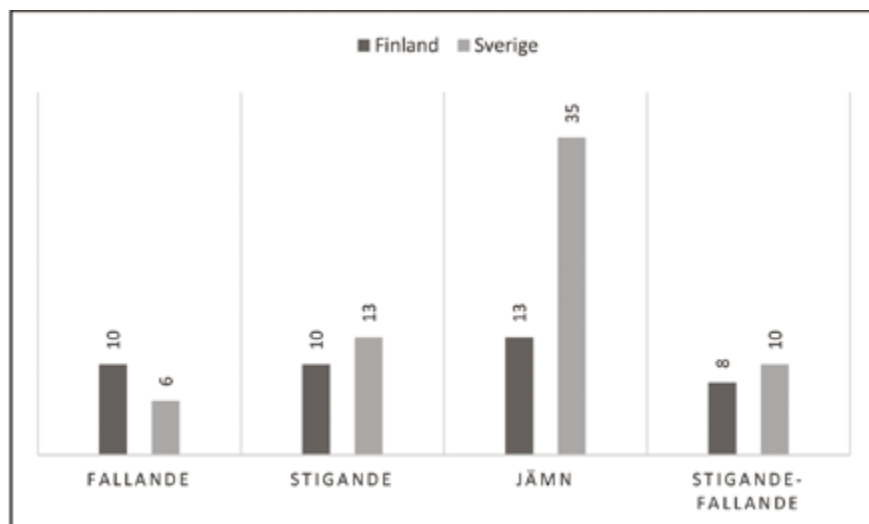
I det finlandssvenska delmaterialet uttalas nästan 80 procent av *bra* (34 st.) med moderat ljudstyrka medan resten (9 st.) har svag ljudstyrka. Även i det sverigesvenska delmaterialet dominerar moderat ljudstyrka, över 50 procent (36 st.), men en större andel än i det finlandssvenska delmaterialet uttalas med svag ljudstyrka, drygt 40 procent (28 st.), och 3 stycken med stark ljudstyrka, alla av den manlige PT:n.

Jämn intonation är vanligast i hela materialet (se figur 1).⁵ I det sverigesvenska delmaterialet omfattar den över hälften av alla *bra* medan den utgör knappt en tredjedel i det finlandssvenska, som därtill uppvisar fallande, stigande och stigande-fallande intonation. Intonationen varierar något mellan tränarna, exempelvis använder PT:n från Östra Nyland mer fallande intonation än de övriga från Finland, vilket är förväntat med tanke på hennes regionala varietet (jfr Aho, 2008).

3 Begynnelse-tonhöjden var inte möjlig att mäta för tre finlandssvenska belägg, respektive 19 sverigesvenska.

4 Tonomfånget var inte möjligt att mäta för fyra finlandssvenska belägg och 19 sverigesvenska.

5 Ett finlandssvenskt belägg var omöjligt att bedöma.

FIGUR 1. Intonationen hos *bra* (antal).

Bra är i många fall prosodiskt nedtonat i förhållande till föregående tur, och i större utsträckning i det sverigesvenska delmaterialet än i det finlandssvenska (jfr Ogden, 2006). I det sverigesvenska delmaterialet har 65 procent av *bra* lägre ljudstyrka, 80 procent

lägre begynnelse-ton och 78 procent mindre tonomfång än föregående tur (se tabell 3). I det finlandssvenska delmaterialet uppvisar 46 procent mindre ljudstyrka, 62 procent lägre begynnelse-tonhöjd och 59 procent mindre tonomfång än föregående tur.

TABELL 3. Prosodiska drag hos *bra* i relation till föregående tur (antal och andel).

		Finland	Sverige
Ljudstyrka ⁶	Större	8 (23 %)	7 (14 %)
	Samma	11 (31 %)	10 (21 %)
	Mindre	16 (46 %)	32 (65 %)
Begynnelse-tonhöjd ⁷	Högre	13 (38 %)	8 (16 %)
	Samma	0	2 (4 %)
	Lägre	21 (62 %)	39 (80 %)
Tonomfång ⁸	Större	7 (21 %)	4 (8 %)
	Samma	7 (21 %)	7 (14 %)
	Mindre	20 (59 %)	38 (78 %)

Sammanfattningsvis kan vi konstatera att en stor andel *bra* under träningspassen uttalas med monotont och nedgraderad prosodi. Uppföljningarna i det sverigesvenska delmaterialet är ännu mer monotona och nedgraderade än i det finlandssvenska. I det följande går vi in på pragmatiska funktioner hos *bra*. Dessa kan indelas i rutinupphållande och värderande funktioner.

6 1 gick inte att avgöra i det sverigesvenska delmaterialet.

7 1 gick inte att mäta i det sverigesvenska delmaterialet och 2 i det finlandssvenska.

8 3 gick inte att mäta i det finlandssvenska delmaterialet och 1 i det sverigesvenska.

4.2 Pragmatiska funktioner hos *bra*

Bra har flera olika pragmatiska funktioner i materialet. Eftersom personlig träning är en institutionell aktivitet och PT:n och motionären har skilda roller förstås *bra* mot denna bakgrund (jfr Drew & Heritage, 1992, s. 3–4; Heritage, 1997). Träningspassen följer en struktur som båda parter är medvetna om. Aktiviteten rytmiseras av kroppsliga rörelser som repeteras i serier och flera serier som bildar övningar. Ett *bra* har olika betydelser beroende på under vilken fas av övningen och träningspasset det uttalas. De olika övningsfaserna definierades genom sekventiella analyser av materialet och med hjälp av vår kunskap om aktiviteten. Vi fann att *bra* är nära kopplat till den institutionella aktiviteten. Exempelvis används det för att skapa struktur under träningspassen och segmentera övningarna. Denna typ av funktioner kan beskrivas som rutinuppehållande. En annan typ av institutionella funktioner är värdering av motionärens prestation, exempelvis i form av beröm. Ett visst *bra* kan samtidigt vara både rutinuppehållande och berömmande.

En rutinuppehållande funktion är att bekräfta att motionären är i rätt position eller utför rörelsen på rätt sätt. Denna funktion är

speciellt betydelsefull i *början* av en övning, när motionären håller på att lära sig en ny rörelse. *Under* en övning, när motionären utför repetitioner, bidrar *bra* snarare till att motionären håller tempot och fortsätter övningen. *Bra* kan även signalera *slutet* av en övning. När *bra* förekommer *efter slutet* av en övning summerar den övningen och signalerar övergång till något nytt. Av dessa funktioner motsvarar *bra* som signalerar slutet de aktivitetsavslutande värderingar som beskrivits av Antaki et al. (2000) och Lindström et al. (2019). *Bra* i början av och under en övning motsvarar troligen de som Lundin (2016) anger som tempohållande medan de i slutet och efter slutet av en övning motsvarar de avslutande och summerande i hennes kategorisering.

Av tabell 4 framgår att *bra* återfinns i samma övningsfaser i båda delmaterialen, men andelen varierar något. Den största andelen *bra* i båda delmaterialen förekommer i slutet av en övning (finlandssvenska 47 %, sverigesvenska 40 %). Signalering av avslutning är alltså en viktig funktion. Den största skillnaden mellan delmaterialen är att bara 21 procent av *bra* förekommer under pågående övning i det finlandssvenska delmaterialet mot 34 procent i det sverigesvenska. I det följande presenteras analyser av *bra* i de olika övningsfaserna.

TABELL 4. *Bra* i olika övningsfaser (antal och andel).

	Finland	Sverige
1 <i>Början</i>	10 (23 %)	11 (16,5 %)
2 <i>Under</i>	9 (21 %)	23 (34 %)
3 <i>Slutet</i>	20 (47 %)	27 (40 %)
4 <i>Efter slutet</i>	4 (9 %)	5 (7,5 %)
<i>Totalt antal</i>	43	67

I exempel 2 ser vi ett *bra* i början av en övning. Övningen går ut på att sittande dra ner vikter. Motionär 3 håller nu på att inta positionen. PT:n uppmanar honom att backa (r. 2) och när han gör det (r. 4) säger PT:n *tack* (r. 5). Motionären finjusterar sin position

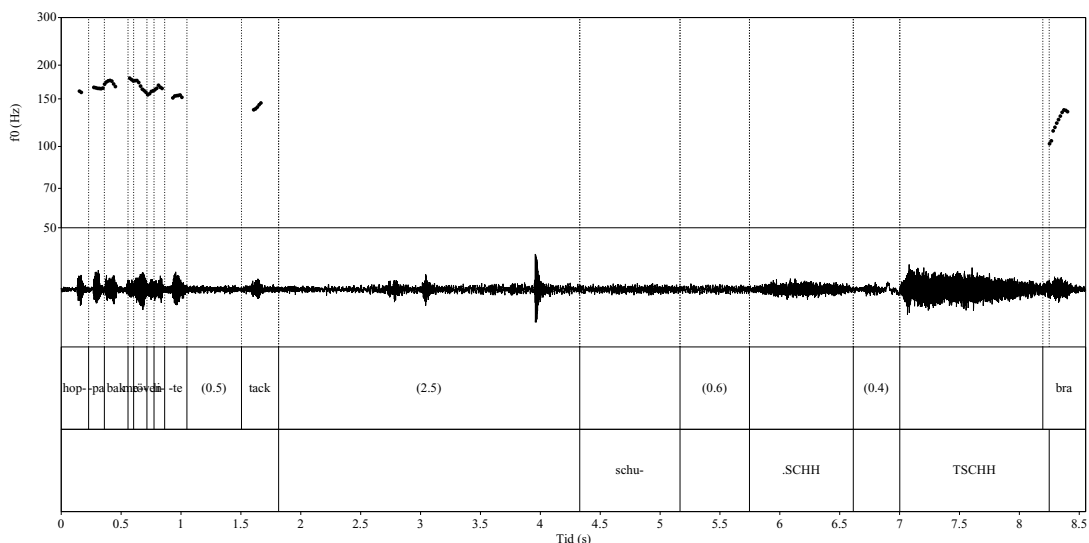
(r. 7–8) och andas ljudligt in (r. 10). På en ljudlig utandning drar han ner vikten första gången, vilket PT:n följer upp med ett *bra* (r. 11). Detta *bra* bekräftar att motionären gör rätt och kan fortsätta.

Exempel 2. Bra i början av övning (PT1sv 34:18)

PT tittar nästan hela tiden på MO som tittar framåt

- 01 (0.8)
mo >>sitter på sätet, prövar greppet->
- 02 PT: hoppa bak >me rö [ven lite<,]
mo ->
- 03 MO: [häähh]
- 04 (0.5)
mo flyttar längre bak på sätet
- 05 PT: tac [k,]
- 06 MO: [.hhh]
- 07 (1.5) + (1.0) +
mo stiger upp, tar bättre tag i handtagen
pt +korsar armarna +
- 08 MO: schu-
mo sätter sig
- 09 (0.6)
mo sitter i utgångspositionen
- 10 MO: .SCHH (0.4) *TSCH [H]
 *drar ner handtagen->
- 11 PT: → [°b]ra:°.
- 12 MO: .hhh
 släpper upp handtagen
- 13 MO: tschh
 drar ner handtagen

Bra är kort (338 ms), har moderat ljudstyrka, relativt hög begynnelse-ton för talaren (124 Hz), litet tonomfång (1 halvton) och stigande-fallande intonation (se fig. 2). Jämfört med talarens föregående tur är det tystare, lägre och har mindre tonomfång, dvs. är uppgraderat.

FIGUR 2. *Bra* med föregående turer i exempel 2 (manlig talare, Göteborg).

I exempel 3 presenteras ett *bra* under en övning. Övningen går ut på att ta ett steg bakåt och utåt med ena foten och föra ut en hantel. PT:n räknar repetitionerna. Efter att

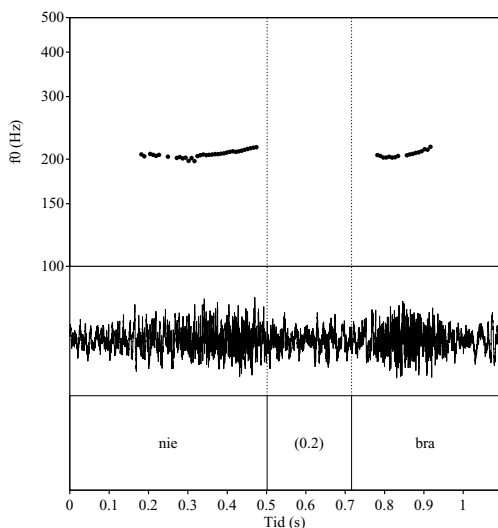
PT sagt *nie* (r. 1), går motionären tillbaka till utgångspositionen och PT:n säger *bra* (r. 3). PT:n kvitterar härigenom att motionären utför övningen enligt förväntningarna.

Exempel 3. *Bra* under övning (PT2sv 11:35)

PT står bredvid MO och ser på honom, men MO ser inte på PT.

- 01 PT: **nie,**
mo går tillbaka->
- 02 (0.2)
mo ->till utgångspositionen->
- 03 PT: → >bra<,
mo i utgångspositionen
- 04 (0.8)
mo upprepar rörelsen>>

Bra är kort (375 ms), med moderat ljudstyrka och medelhög begynnelse-ton (203 Hz), litet tonomfång (0,6 halvtoner) och jämn intonation (se fig. 3). Av bilden framgår att konturen påminner mycket om den hos PT:n:s föregående tur, även om *bra* är nedgraderat.

FIGUR 3. *Bra* med föregående tur i exempel 3 (kvinnlig talare, Göteborg).

I exempel 4 förekommer *bra* i slutet av en övning (se även ex. 1). Motionären sitter och lutar magen mot en stor boll i en tänjövning, medan PT:n sitter snett framför henne. Motionären och PT:n diskuterar först annat (r. 1–3). Sedan säger PT:n *bra* (r. 4) och motionären släpper bollen (r. 5). PT:n tar tag i bollen och introducerar en ny tänjövning (r. 5–7). Detta *bra* signalerar alltså att övningen är slut, och att motionären släpper bollen visar att hon förstår det.

Exempel 4. *Bra* i slutet av övning (PT2fi 44:28)

PT tittar nästan hela tiden på MO

01 PT: **nå de e ju de.**

02 (0.3)

03 MO: °m°
pt ser på bollen

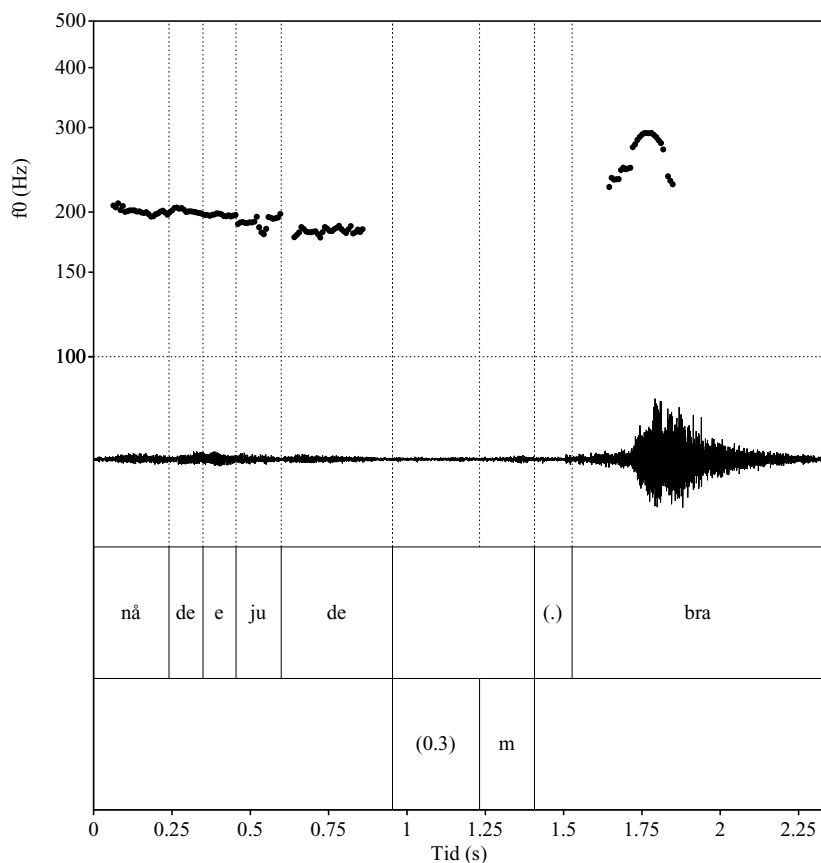
04 PT: → ↑[^]**bra:**.

05 (0.5)
mo släpper taget om bollen
pt sträcker vänster hand mot bollen->

06 PT: nu får du (.) +luta ännu framåt
-> +tar tag i bollen
mo sätter händerna bakom sig i golvet

07 PT: nu får du sätta bollen *di:t,
rullar bollen bort från mo
mo sträcker sig mot bollen *lutar sig med raka armar>>

Bra är långt (804 ms), med moderat ljudstyrka, hög begynnelse-ton (226 Hz), moderat tonomfång (4,5) och stigande-fallande intonation (se fig. 4). *Bra* kontrasterar mot PT:ns föregående tur med klart större ljudstyrka, högre begynnelse-ton och större tonomfång, dvs. är uppgraderat.

FIGUR 4. *Bra* med föregående turer i exempel 4 (kvinnlig talare, Östra Nyland).

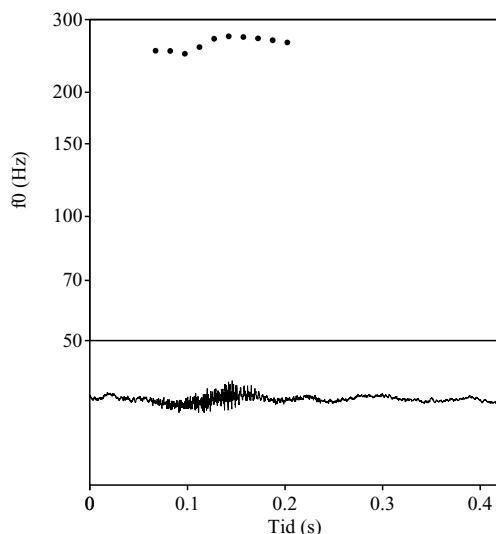
I exempel 5 förekommer två *bra*: ett i slutet (r. 5; jfr ex. 1 och 4) och ett efter slutet av övningen (r. 8). Motionären sitter och pressar ut knäna medan PT:n håller i träningsmaskinen. De har inte ögonkontakt. PT:n säger *håll emot* (r. 1) och motionären uttrycker ansträngning genom stönanden. PT:n säger ett lågt och tyst *bra* medan han släpper maskinen och börjar gå iväg (r. 6–8). Motionären

avslutar övningen och PT:n säger ytterligare ett *bra* samtidigt som han vrider huvudet mot henne. Motionären lutar sig bakåt och säger *de va de*, med vilket hon i sin tur uttrycker att träningspasset är slut.

Exempel 5. Bra efter slutet av övning (PT4fi 54:00)

- 01 PT: >håll emot<,
>>tittar på mo:s knän->
mo >>tittar snett uppåt->
- 02 MO: @jahuh (0.4) huh@
-> ->
pt -> ->
- 03 (3.0) * (1.2)
mo -> *drar in underläppen
pt -> ->
- 04 MO: @u:: [hhh@] *
*tittar ner
- 05 PT: [↓°#bra#°,]
släpper maskinen->
mo slappnar av i ansiktet
mo tittar neråt (t.o.m. slutet av sekvensen)
- 06 (1.0) + (1.2)
pt -> + går bort från maskinen->
flyttar blicken från mo:s ben till golvet +tittar framför sig->
pt
mo sätter händerna mellan knäna, lutar sig lite framåt
- 07 PT: → ↑bra?
pt -> ->
pt vrider huvudet lite mot mo
mo lutar sig bakåt i sätet
mo tittar ner i golvet->
- 08 (0.7)
mo sätter händerna på höfterna
pt ->
- 09 MO: de va de.
pt lutar sig ner, plockar papper från golvet>>

Det senare *bra* är relativt kort (420 ms), med moderat ljudstyrka, mycket hög begynnelse-ton (252 Hz), litet tonomfång (1,7 halvtoner) och stigande intonation (se fig. 5). Detta *bra* är uppgraderat i förhållande till föregående, vilket tyvärr inte gick att mäta.

FIGUR 5. *Bra* i exempel 5 (manlig talare, Mellersta Österbotten).

Exemplen ovan belyser rutinuppehållande funktioner hos *bra*. Dessa *bra* hjälper motionärerna att veta var de befinner sig i en övning och vad som förväntas av dem för tillfället. De bekräftar även att motionären gör rätt, utan att nödvändigtvis uttrycka beröm. De olika skedena är inte alltid så tydligt avgränsade, och det är exempelvis inte vid varje tillfälle entydigt huruvida ett *bra* bekräftar en rörelse motionären håller på att lära sig eller uppmanar motionären att fortsätta rörelsen.

Det finns några *bra* som vi identifierat som berömmande: 3 stycken i det finlandssvenska delmaterialet (alla i början av en övning) och 5 stycken i det sverigesvenska delmaterialet (inne i och i slutet av en övning). Dessa omfattar sju procent i vardera delmaterialet och vi kan därför inte dra långtgående slutsatser utifrån dem. Som berömmande *bra* har en-

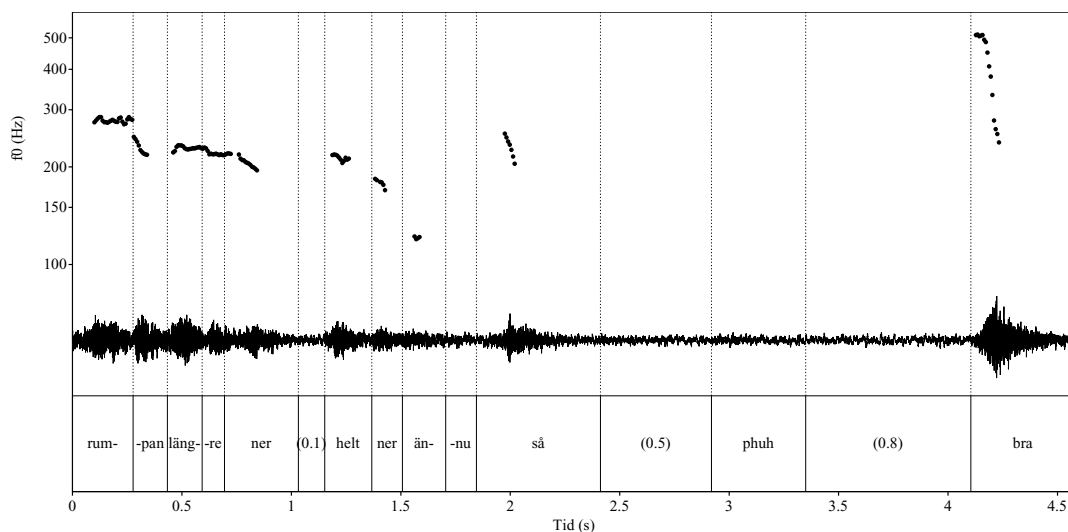
dast definierats sådana där det finns evidens i sekvensen för att deltagarna avser eller tolkar dem som beröm, till exempel att talararen uttrycker beröm i en annan tur eller med kroppsspråket signalerar uppskattning (se avsnitt 3; jfr Sidnell, 2013). Genom att vi enbart studerar det som framkommer i interaktionen kan det hända att andra *bra* än dessa kan ha avsetts eller uppfattats som berömmande av deltagarna.

I exempel 6 ligger motionären i början av en övning blundande på rygg med ena foten på ett gymblock, och ska lyfta upp höfterna med andra foten i luften. PT:n producerar två frasformade instruktioner om positionen (jfr Huhtamäki et al. 2019), som motionären följer, varefter PT:n säger *så* (r. 1, 2, 3). PT:n tittar på motionärens höfter, säger *bra* och nickar (r. 7). Hon fortsätter med att säga *spikrakt* (.) *jättestunt* medan hon nickar (r. 9). Vi har tolkat detta *bra* som beröm eftersom PT:n uttalar ytterligare beröm senare och understryker de berömmande turerna med nickningar. Genom att PT:n ser på och håller i motionären har hon dessutom evidens från två sinneskanaler för sin värdering (jfr Pomerantz, 1984). Ytterligare en funktion hos detta *bra* är att bekräfta att motionären gör rätt i början av en övning och det fungerar således även rutinuppehållande.

Exempel 6. Berömande bra (PT1fi 45:00)

- 01 PT: **rumpan *längre ner,**
 >>håller i mo:s fötter->
 mo *lyfter snabbt på huvudet
- 02 **helt ner ännu,**
 -> ->
 mo sänker höfterna,
- 03 PT: **så.**
 släpper vänster fot
- 04 (0.5)
 pt stiger upp, håller i höger fot
 mo för ut händerna längre från kroppen
- 05 MO: puh
 skakar på axlarna
- 06 (0.8)
 pt tar i vänster knä
- 07 PT: → **bra.**
 tittar på mo:s höfter
 nickar
- 08 (0.2)
- 09 PT: [spik] +rakt (.) +jätte +fint
 +nick +nick +nick
- 10 MO: [mm?]

Bra börjar mycket högt (510 Hz) och faller över ett mycket stort tonomfång (13,6 halv-toner), men har moderat ljudstyrka och längd (472 ms; se fig. 6). Det är tydligt uppgraderat i förhållande till PT:ns instruktion och *så*.

FIGUR 6. *Bra* med föregående turer i exempel 6 (kvinnlig talare, Mellersta Österbotten).

Som exempel 6 visar sammanfaller de rutinuppehållande och värderande funktionerna i allmänhet hos de *bra* vi analyserat som berömande. Detta understryker ytterligare att de rutinuppehållande funktionerna är primära, och därtill kan *bra* ges en nyans av beröm.

4.3 Prosodin hos *bra* med olika pragmatiska funktioner

Prosodin hos *bra* skiljer sig något mellan de olika övningsfaserna. Detta gäller både dragen i sig och i förhållande till föregående tur. Berömande *bra* skiljer sig även prosodiskt från de rent rutinuppehållande. I stället för att beskriva alla prosodiska drag var för sig sammanfattar vi nedan prosodin i de olika övningsfaserna som *dynamisk* eller *monoton* respektive *uppgraderad* eller *nedgraderad*. Prosodin är i de flesta faserna monoton i hela materialet (se figur 7). Efter slutet av en övning förekommer både monoton och dynamisk samt uppgraderad prosodi i båda delmaterialen. Prosodin är därtill även uppgraderad i slutet av en övning i det finlandssvenska delmaterialet. Den uppgraderade prosodin hos

slutsignalerande *bra* i det finlandssvenska delmaterialet skiljer sig från de nedgraderade värderingarna i Lindströms et al. (2019) och Ogdens (2012) undersökningar. Den manlige PT:n i det sverigesvenska delmaterialet använder genomgående en dynamisk prosodi, och för att göra rättvisa åt skillnaderna mellan de två sverigesvenska tränarna återges de var för sig när det gäller början av och under en övning.

FI	Monoton	Monoton	Monoton	Båda
	Nedgraderad	Nedgraderad	Uppgraderad	Uppgraderad
SE	PT1: Dynamisk PT2, 3: Monoton	PT1: Dynamisk PT2, 3: Monoton	Monoton	Båda
	Nedgraderad	Nedgraderad	Nedgraderad	Uppgraderad
Ö v n i n g				
	Början	Under	Slutet	Efter slutet

FIGUR 7. Prosodi hos *bra* i olika övningsfaser (berömmande *bra* inte inkluderade).

Intonationen skiljer sig något mellan de olika övningsfaserna och delmaterialen (se tabell 5). Fallande och jämn intonation dominerar i början av och under en övning i båda delmaterialen. I och efter slutet av en övning förekommer stigande och stigande-fallande

intonation i det finlandssvenska delmaterialet medan fallande och jämn intonation dominerar i det sverigesvenska. Det tycks alltså inte vara så att fallande intonation signalerar avslutning och stigande fortsättning i undersökningsmaterialet.

TABELL 5. Intonationen i olika övningsfaser (först mest allmän, sedan mindre allmänna).

	Finland	Sverige
<i>Början</i>	fallande, jämn, stigande-fallande	fallande, jämn, stigande
<i>Under</i>	fallande, jämn	jämn, stigande-fallande
<i>Slutet</i>	stigande, stigande-fallande	fallande, jämn, stigande, stigande-fallande
<i>Efter slutet</i>	stigande, stigande-fallande	fallande, jämn, stigande, stigande-fallande

De *bra* som används för beröm är långa med hög begynnelse-ton. I det sverigesvenska delmaterialet är de dessutom starka med stort tonomfång. Antalet berömmande *bra* är som sagt lågt i materialet, men resultatet motsvarar tidigare undersökningar av prosodisk signalering av engagemang (se Ambrazaitis &

Frid, 2014; Bruce, 1982; Goodwin & Goodwin, 1992; Öqvist, 2011; Selting, 2017). En skillnad mellan de två delmaterialen är att berömmande *bra* är prosodiskt något uppgraderade i det finlandssvenska delmaterialet medan de är prosodiskt liknande föregående tur i det sverigesvenska.

5 SAMMANFATTANDE DISKUSSION

I föreliggande artikel har vi presenterat en undersökning av en allmän praktik under pass med personlig träning, nämligen personliga tränarens användning av *bra* som uppföljning efter motionärens fysiska prestation. Vi har jämfört prosodi och pragmatiska funktioner hos *bra* samt sambandet mellan dessa i finlandssvenska och sverigesvenska inspelningar. Undersökningen visar att tyngdpunkten i pragmatiska funktioner i båda varieteterna ligger på att upprätthålla den institutionella rutinen, medan det finns vissa skillnader mellan dem i frekvens och prosodi.

Bra är 60 procent mer frekvent per minut i det sverigesvenska delmaterialet. Skillnaden påminner om tidigare jämförelser av studenter uppbäckningar i handledningssamtal i Finland och Sverige (Henricson & Nelson, 2017; Nelson et al., 2015), men skiljer sig från värderingar i servicesamtal (Lindström et al. 2019). En skillnad mellan personlig träning och handledning å ena sidan och servicesamtal å andra sidan är att kvaliteten av prestationerna kan vara av mer eller mindre god i de förra, medan det viktigaste i de senare är att vissa uppgifter utförs.

Prosodin är mer dynamisk hos *bra* i det finlandssvenska delmaterialet jämfört med det sverigesvenska. Detta är ett oväntat resultat mot bakgrund av tidigare beskrivningar av finlandssvenskans prosodi som monoton (jfr Reuter, 2014, s. 51). Resultatet visar att påståenden om att en varietet eller ett språk har monoton prosodi borde specificeras gällande yttrandetyp, kontext och varietet (jfr Aho, 2010a; Couper-Kuhlen & Selting, 2018⁹). Intonationen skiljer sig mellan de två delmaterialen, vilket inte är överraskande eftersom detta drag varierar mellan språk och varieteter (se t.ex. Bruce, 2010). Intonationen

är främst jämn och därefter stigande i det sverigesvenska delmaterialet, medan talarna använder ungefär lika mycket jämn, stigande och fallande intonation i det finlandssvenska delmaterialet. Därför modifierar undersökningen uppfattningen om att intonationen hos talare från Göteborg är stigande (jfr Kuronen, 1999; Segerup, 2003, 2004) och att den är fallande hos finlandssvenska talare (se Kim, 2006; jfr dock Aho, 2010b). Den större variationen i intonation kan bero på att materialet omfattar pragmatiska funktioner som hittills inte beskrivits.

Bra är i många fall prosodiskt nedgraderat i förhållande till föregående tur och nedgradering är ännu vanligare i det sverigesvenska delmaterialet än i det finlandssvenska. Resultatet är överraskande med tanke på att värderingar brukar uppgraderas lexikalt och prosodiskt i förhållande till föregående värdering av en annan talare (jfr Pomerantz, 1984; Ogden, 2006). I vårt material kan dock få fall beskrivas som genuina värderingar, och föregående tur uttalas i allmänhet av samma talare. Ett nedgraderat *bra* smälter in i den talade och agerade kontexten och blir en del av den institutionella rutinen där fokus är på de fysiska prestationerna (jfr Drew & Heritage, 1992).

De pragmatiska funktionerna hos *bra* gäller i första hand att upprätthålla den institutionella rutinen och segmentera övningarna, i andra hand att värdera prestationen, såsom att berömma. De pragmatiska funktionerna varierar med övningsfaserna. Speciellt är signalering av avslutning frekvent, vilket påminner om Antakis et al. (2000) undersökning av psykologintervjuer och Lindströms et al. (2019) studie av servicesamtal. De pragmatiska funktioner vi fann liknar även dem som Lundin (2016) räknar upp för *bra* i idrottsskontext.

I första hand används prosodiska drag hos *bra* för att ange var motionären befinner sig i en övning. De prosodiska dragen i olika

9 Hänvisningen gäller e-bilaga E, s. 12.

övningsfaser varierar något mellan de två delmaterialen. Exempelvis uppvisar avslutande *bra* i det finlandssvenska delmaterialet generellt uppgraderad prosodi, medan prosodin ofta är nedgraderad i det sverigesvenska. När det gäller finlandssvenska skiljer sig alltså resultatet från tidigare beskrivningar av prosodin hos sekvens- och aktivitetsavslutande värderingar (se Lindström et al., 2019; Ogden, 2012). Resultatet kan möjligen förklaras med att avslutande *bra* i det finlandssvenska delmaterialet trots allt har en starkare nyans av beröm.

De prosodiska drag som förekommer hos berömmade *bra* påminner om varandra i de två delmaterialen och om tidigare undersökningar av engagerad prosodi (jfr Bruce, 1982, Öqvist, 2011 om svenska; Goodwin & Goodwin, 1992, Ogden, 2006 om engelska; Selting, 2017 om tyska). Därför är det troligt att de prosodiska metoderna för att signalera beröm är något som förekommer i fler språk än det som undersöktes här.

Frågan är hur allmänna slutsatser vi kan dra av ett förhållandevis litet material. Materialet återspeglar ändå en verklig och komplex interaktionssituation där deltagare uttalar och förhåller sig till *bra*. Att de två sverigesvenska talarna uppvisar så pass stor interindividuell variation tyder på att det finns en bred repertoar av prosodiska sätt att utforma *bra*. I många fall påminner ändå tränarna inom de olika varieteterna om varandra, och vi tror att undersökningen ger en rätt klar bild av skillnader mellan de två varieteterna.

Undersökningen väcker frågan om skillnaderna mellan de två varieteterna beror på olika fonologi eller olika pragmatik. När det gäller intonationen är det förmodligen fråga om olika fonologi, till exempel att en viss intonationskontur fungerar avslutande i en viss varietet. När det gäller graden av de prosodiska dragen, t.ex. längden och tonomfånget, kan det däremot vara fråga om pragmatiskt olika

betydelsenyanser hos de två varieteterna. Den mer dynamiska prosodin i det finlandssvenska delmaterialet kan tyda på att användningen av *bra* är mer ”bokstavig”, dvs. uppföljningen signalerar beröm (jfr t.ex. Lindström et al., 2019). I denna undersökning koncentrerar vi oss enbart på uppföljningen *bra*, och det är möjligt att bilden förändrades ifall vi inkluderade samtliga uppföljningar i materialet i jämförelsen (jfr Huhtamäki et al., 2019).

6 SLUTORD

Denna studie utgör ett bidrag till att jämföra prosodin i finlandssvenska och sverigesvenska i autentiskt tal. Vi har kombinerat kvantitativa analyser av prosodiska drag med kvalitativa analyser av sekvenserna. Härvid har vi utforskat hur talare genom att variera de prosodiska dragen kan variera den pragmatiska funktionen hos *bra*. Studien ställer även frågan hur de pragmatiska mönstren hänger samman med den kulturella kontexten. En viktig slutsats är att beskrivningen av prosodin hos en varietet kan bli mer mångsidig i en autentisk kontext.

En annan betydelsefull slutsats är att vi måste beakta en större sekventiell enhet än IRU-sekvensen när det gäller uppföljningar i personlig träning. I personlig träning fungerar repetitionen, serien, övningen och träningspasset som enheter inom vilka *bra* signalerar var motionären befinner sig. Uppföljningen *bra* är alltså en viktig resurs för att strukturera övningarna och hjälpa motionären genom träningspasset. Undersökningen visar att ordet *bra* har många pragmatiska funktioner i personlig träning.

TRANSKRIPTIONSNYCKEL

[överlapp inleds
]	överlapp slutar
[[samtidigt inledda turer
(.)	mikropaus (under 0,2 sekunder)
(1.3)	paus i sekunder
sista:	förlängt ljud
<u>f</u> oten	starkt betonad stavelse
BRA	tal med högre ljudstyrka än föregående
°bra°	tal med lägre ljudstyrka än föregående
>upp<	tal som är snabbare än föregående
<upp>	tal som är långsammare än föregående
↑bra	högre ton än föregående
↓bra	lägre ton än föregående
@jåhh@	pressad röst
#bra#	knarrig röst
.HH	lång och ljudlig inandning
HH.	lång och ljudlig utandning
(ett)	transkriptionen är osäker
.	fallande slutintonation
,	jämn slutintonation
?	stigande slutintonation
+ <i>stiger upp</i>	PT:ns kroppsrörelser
† <i>tittar på mo</i>	PT:ns blickriktning
* <i>stiger upp</i>	motionärens kroppsrörelser
>> <i>sitter</i>	handlingen pågår före transkriptionen
<i>sitter</i> >>	handlingen fortsätter efter transkriptionen
<i>sätter sig</i> ->	handlingen fortsätter på nästa rad
-> <i>sätter sig</i>	handlingen fortsätter från föregående rad

TACK TILL

Vi vill tacka Jan Lindström och Jenny Nilsson och två anonyma granskare för nyttiga kommentarer på artikeln och Elisabeth Reber för kommentarer på sammanfattningen. Takk fyrir góða samræðu um megingindlegar rannsóknir, Guðmundur Torfi Heimisson. Forskningen är understödd av Riksbankens Jubileumsfond (projekt M12-0137:1).

REFERENSER

- Aho, E. (2008). Om prosodin i Liljendaldialekten. I: J. Lindström (red.), *Språk och interaktion vol. 1*, (s. 37–52). Helsingfors: Finska, finskugriska och nordiska institutionen, Helsingfors universitet.
- Aho, E. (2010a). *Spontaanin puheen prosodinen jaksottelu*. Pic Monographs. Doktorsavhandling. Helsingfors: Institutionen för moderna språk, allmän språkvetenskap, Helsingfors universitet.
- Aho, E. (2010b). Sulvan prosodiasta. I: E. Aho, *Spontaanin puheen prosodinen jaksottelu*, del V. Pic Monographs. Doktorsavhandling. Helsingfors: Institutionen för moderna språk, allmän språkvetenskap, Helsingfors universitet.
- Ambrazaitis, G. & Frid, J. (2014). F₀ peak timing, height, and shape as independent features. I: *4th International Symposium on Tonal Aspects of Languages (TAL-2014)*, Nijmegen, The Netherlands, May 13–16 2014, (s. 138–142).
- Antaki, C., Houtkoop-Steenstra, H. & Rapley, M. (2000). "Brilliant. Next question.." High-grade assessment sequences in the completion of interactional units. *Research on Language and Social Interaction*, 33, 235–262.
- Boersma, P. & Weenink, D. (2019). *Praat – doing phonetics by computer*. Version 6.0.46. <https://www.praat.org>.
- Bruce, G. (1982). Developing the Swedish intonation model. I: *Working Papers 22*, (s. 51–116). Lund: Department of linguistics, Lund University.
- Bruce, G. (2010). *Vår fonetiska geografi: Om svenskans accenter, melodi och uttal*. Lund: Studentlitteratur.
- Couper-Kuhlen, E. (2020). The prosody and grammar of other-repetitions in British and North-American English. *Language in Society*, 1–32. doi:10.1017/S004740452000024X.
- Couper-Kuhlen, E. & Selting, M. (2018). *Interactional linguistics. Studying language in social interaction*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Cruttenden, A. (1997). *Intonation*. 2 uppl. Cambridge: Cambridge University press.
- Drew, P. & Heritage, J. (1992). Analyzing talk at work: an introduction. I: P. Drew & J. Heritage (red.), *Talk at work: Interaction in institutional settings*, (s. 3–65). Cambridge: Cambridge University press.
- Goodwin, C. & Goodwin, M. (1992). Assessments and the construction of context. I: A. Duranti & C. Goodwin (red.), *Rethinking context: Language as an interactive phenomenon*, (s. 147–189). Cambridge: Cambridge University Press.
- Harjunpää, K., Mondada, L. & Svinhufvud, K. (2019). Multimodaalinen litterointi keskustelunanalyysissa. *Puhe ja kieli*, 3, 195–220. <https://doi.org/10.23997/pk.77350>.
- Henricson, S. & Nelson, M. (2017). Giving and receiving advice in higher education. Comparing Sweden-Swedish and Finland-Swedish supervision meetings. *Journal of Pragmatics*, 109, 105–120.
- Hepburn, A. & Bolden, G. (2013). The conversation analytic approach to transcription. I: J. Sidnell & T. Stivers (red.), *The handbook of conversation analysis*, (s. 57–76). Chichester: Wiley-Blackwell.

- Heritage, J. (1997). Conversational analysis and institutional talk: Analyzing data. I: D. Silverman (red.), *Qualitative research: theory, method and practice*, (s. 161–182). London: Sage Publications.
- Huhtamäki, M., Grahn, I.-L., Lindström, J., Nilsson, J., Norrby, C. & Wide, C. (2019). Frasformade instruktioner med uppföljningar under personlig träning. *Språk och stil*, 29, 9–34.
- Huhtamäki, J., Lindström, J. & Londen, A.-M. (2020). Other-repetition sequences in Finland Swedish: Prosody, grammar, and context in action ascription. *Language in Society*. Publicerad online 11/3 2020. Doi:10.1017/S0047404520000056.
- Kim, Y. (2006). Variation and Finnish influence in Finland Swedish dialect intonation. I: *Working papers* 52, (77–80). Lund: Department of Linguistics, Lund University.
- Kuronen, M. (1999). Prosodiska särdrag i göteborgska. I: L.-G. Andersson, A. Lundquist, K. Norén & L. Rogström (red.), *Svenskans beskrivning* 23, (s. 188–196). Lund: Lund University Press.
- Lindström, J., Lindholm, C., Grahn, I.-L. & Huhtamäki, M. (2020). Consecutive clause combinations in instructing activities: Directives and accounts in the context of physical training. In Maschler, Y., Pekarek Doehler, S., Lindström, J. & Keevallik, L. (eds.), *Emergent syntax for conversation: Clausal patterns and the organization of action*, (s. 245–274). Amsterdam: Benjamins.
- Lindström, J., Norrby, C., Wide, C. & Nilsson, J. (2019). Task-completing assessments in service encounters. *Research on Language and Social Interaction*, 52, 85–103.
- Lundin, K. (2016). Är det bra när tränaren säger ”bra”? *Idrottsforskning*, 5 okt 2016. <https://www.idrottsforskning.se/ar-det-bra-nar-tranaren-sager-bra/>.
- Macbeth, D. (2003). Hugh Mehan’s “Learning Lessons” reconsidered: on the differences between the naturalistic and critical analysis of classroom discourse. *American Educational Research Journal*, 40, 239–280.
- Mehan, H. (1979). *Learning lessons: Social organization in the classroom*. Cambridge, MA: Harvard University press.
- Nelson, M., Henricson, S., Norrby, C., Wide, C., Lindström, J., & Nilsson, J. (2015). Att dela språk men inte samtalsmönster: Återkoppling i sverigesvenska och finlandssvenska handledningssamtal. *Folkmålsstudier*, 53, 141–166.
- Nilsson, J., Norrthon, S., Lindström, J. & Wide, C. (2018). Greetings as social action in Finland Swedish and Sweden Swedish service encounters – a pluricentric perspective. *Intercultural Pragmatics*, 15, 57–88.
- Norrby, C. & Håkansson, G. (2010). *Introduktion till sociolingvistik*. Stockholm: Norstedts.
- Norrby, C., Wide, C., Lindström, J. & Nilsson, J. (2012). Finland Swedish as a non-dominant variety of Swedish – extending the scope to pragmatic and interactional aspects. I: R. Muhr (red.), *Non-dominant varieties of pluricentric languages: Getting the picture. In memory of Michael Clyne*, (s. 49–62). Frankfurt am Main: Peter Lang.
- Norrby, C., Wide, C., Lindström, J. & Nilsson, J. (2014). Finns det nationella svenska kommunikationsmönster? Tilltal i läkarepatientsamtal i Sverige och Finland. I: J. Lindström, S. Henricson, A. Huhtala, P. Kukkonen, H. Lehti-Eklund & C. Lindholm *Svenskans beskrivning* 33, (s. 343–352). Helsingfors: Finska, finskugriska och nordiska institutionen, Helsingfors universitet. <http://hdl.handle.net/10138/144498>.
- Ogden, R. (2006). Phonetics and social action in agreements and disagreements. *Journal of Pragmatics*, 38, 1752–1775.
- Ogden, R. (2012). Prosodies in conversation. I: O. Niebuhr (red.), *Understanding prosody: the role of context, function and communication*, (s. 201–217). Berlin/Boston: De Gruyter.
- Pomerantz, A. (1984). Agreeing and disagreeing with assessments: Some features of preferred/dispreferred turn shapes. I: J. Heritage & J. Maxwell Atkinson (red.), *Structures of social action: Studies in conversation analysis*, (s. 57–101). Cambridge: Cambridge University press.
- Reuter, M. (1992). Swedish as a pluricentric language. I: M. Clyne (red.), *Pluricentric Languages*, (s. 101–116). Berlin: Mouton de Gruyter.
- Reuter, M. (2014). *Så här ska det låta. Om finlandssvenska och språkriktighet*. Vasa: Scriptum.

- SAG = U. Teleman, S. Hellberg & E. Andersson, red. (1999). *Svenska Akademiens grammatik*. Stockholm: Norstedts ordbok.
- Schneider, K. & Barron, A., red. (2008). *Variational pragmatics. A focus on regional varieties in pluricentric languages*. Amsterdam: John Benjamins publishing company.
- Segerup, M. (2003). Word accent gestures in West Swedish. I: M. Heldner (red.), *Phonum 9 (2003)*, (s. 25–28). Umeå: Department of Philosophy and Linguistics, Umeå University. https://www.researchgate.net/publication/2481922_Word_accent_gestures_in_West_Swedish.
- Segerup, M. (2004). Gothenburg Swedish word accents: a fine distinction. I: P. Branderud & H. Traunmüller (red.), *Proceedings, Fonetik 2004*, (s. 28–31). Stockholm: Dept. of Linguistics, Stockholm University.
- Selting, M. (2017). The display and management of affectivity in climaxes of amusing stories. *Journal of Pragmatics*, 111, 1–32.
- Sidnell, J. (2013). Basic conversation analytic methods. I: J. Sidnell & T. Stivers (red.), *The handbook of conversation analysis*, (s. 77–99). Chichester: Wiley-Blackwell.
- Sinclair, J. & Coulthard, M. (1975). *Towards an analysis of discourse: The English used by teachers and pupils*. London: Oxford University press.
- Öqvist, J. (2011). Förhöjda tontoppar som interaktionell resurs i traditionell stockholmska. I: G. Bockgård & J. Nilsson (red.), *Interaktionell dialektologi*, (s. 307–341). Uppsala: Institutet för språk och folkminnen.

RUTIINI JA KANNUSTUS.**PROSODISISTA PIIRTEISTÄ PALAUTEVUOROISSA HENKILÖKOHTAISessa VALMENNUSSESSA SUOMENRUOTSISSA JA RUOTSINRUOTSISSA***Martina Huhtamäki, Helsingin yliopisto**Inga-Lill Grahn, Göteborgin yliopisto*

Tutkimuksen tavoitteena on selvittää *bra* 'hyvä' -palautevuorojen prosodisia piirteitä, pragmaattisia funktioita ja näiden yhteyksiä videoiduista vuorovaikutustilanteista henkilökohtaisessa valmennuksessa niin suomenruotsalaisessa kuin ruotsinruotsalaisessa kontekstissa. Teoreettinen ja metodologinen viitekehys on vuorovaikutuslingvistiikka ja variaatiopragmatiikka, ja aineistoa on tutkittu foneettisella ja sekventiaalisella analyysimetodilla. Tutkimus osoittaa, että *bra* on hieman tavallisempi ruotsinruotsalaisessa osa-aineistossa, mutta prosodiassa on dynaamisempia piirteitä suomenruotsalaisessa. *Bra*:n pragmaattiset funktiot koskevat enimmäkseen institutionaalisen rutiinin ylläpitämistä ja harjoitusten jäsentämistä, sekä pienemmässä määrin kehuun antamista. Prosodia vaihtelee harjoitusposition ja mahdollisen kehuun sävyn myötä.

Avainsanat: kuittausvuoro, prosodia, ruotsinruotsi, suomenruotsi, variaatiopragmatiikka, vuorovaikutuslingvistiikka

ROUTINE AND PRAISE.**PROSODIC FEATURES OF FEEDBACK-TURNS DURING FINLAND SWEDISH AND SWEDEN SWEDISH PERSONAL TRAINING SESSIONS**

Martina Huhtamäki, University of Helsinki

Inga-Lill Grahn, University of Gothenburg

The aim of this study is to investigate prosody, pragmatic functions and their connections in feedback-turns consisting of *bra* 'good'. The data are video-recorded personal training-sessions in Swedish, from Finland and Sweden. The theoretical and methodological framework consists of Interactional Linguistics and Variational Pragmatics. Data is analyzed with phonetic and sequential analyses. The results show that *bra* is somewhat more frequent in the Sweden Swedish data, while prosody is more dynamic in the Finland Swedish data. The pragmatic functions of *bra* are mainly to keep up the institutional routine and to structure the exercises, just to some extent to give praise. The prosody varies with its placement in exercise and possible nuance of praise.

Keywords: feedback turn, Finland Swedish, interactional linguistics, prosody, Sweden Swedish, variational pragmatics